ואלא קשיא הואיל ויונקין משדה הקדש? אלא רבי שמעון לדבריהם דרבנן קאמר להו: לדידי כי היכי דמוכר בעין רעה מוכר מקדיש נמי בעין רעה מקדיש ושיורי משייר לדידכו אודו לי מיהא דלא הקדיש אלא חרוב המורכב וסדן השקמה ואמרי ליה רבנן לא שנא. במאי אוקימתא לה כרבי שמעון אימא סיפא ולא עוד אלא אפילו הקדיש את האילנות וחזר והקדיש את הקרקע כשהוא פודה פודה את האילנות בשוויהן וחוזר ופודה בית זרע חומר שעורים בחמשים שקל כסף ואי ר' שמעון ליזיל בתר פדיון וניפרקו אגב ארעייהו דהא שמעינן ליה לר"ש דאזיל בתר פדיון דתניא* מנין ללוקח שדה מאביו והקדישה ואחר כך מת אביו מנין שתהא לפניו כשדה אחוזה ת"ל °ואם את שדה מקנתו אשר לא משדה אחוזתו שדה שאין ראויה להיות שדה אחוזה יצתה זו שראויה להיות שדה אחוזה דברי רבי יהודה ורבי שמעון רבי מאיר אומר מנין ללוקח שדה מאביו ומת אביו ואח"כ הקדיש מנין שתהא לפניו כשדה אחוזה תלמוד לומר ואם את שדה מקנתו אשר לא משדה אחוזתו שדה שאינה שדה אחוזה יצתה זו שהיא שדה אחוזה ואילו רבי יהודה ורבי שמעון (א) (היכא דמת אביו ואחר כך הקדישה לא צריכי קרא כי אצטריך קרא) היכא דהקדישה ואחר כך מת אביו מנא להו אי מהאי קרא אימא לכדרבי מאיר הוא דאתא אלא לאו משום דאזלי בתר פדיון אמר רב נחמן בר יצחק לעולם בעלמא רבי יהודה ורבי שמעון לא אזלי בתר פדיון והכא קרא אשכחו ודרוש א"כ לכתוב קרא (ואם את שדה מקנתו) אשר לא אחוזתו (אי נמי שדה אחוזתו) מאי (אשר לא) משדה אחוזתו את שאינה ראויה להיות שדה אחוזה יצתה זו שראויה להיות שדה אחוזה. אמר רב הונא חרוב המורכב וסדן השקמה תורת אילן עליו ותורת קרקע עליו: תורת אילן עליו דהיכא דאקדיש או זבין שני אילנות והאי יש לו קרקע. תורת קרקע עליו דלא מזדבן אגב ארעא, ואמר רב הונא עומר שיש בו סאתים: תורת עומר עליו ותורת גדיש עליו: תורת עומר עליו דשני עומרים שכחה, שנים והוא אינן שכחה. תורת גדיש עליו דתנן* עומר שיש בו סאתים (ג) ושכחו (אין) שכחה. אמר רבה בר בר חנה אמר ריש לקיש חרוב המורכב וסדן השקמה באנו למחלוקת רבי מנחם (*בר) יוסי ורבנן,

ולימא

והיינו דקפריך ואלא קשיא הואיל ויונקין כו' כמו וליטעמיך אדמקשי לרב הונא תקשי דר' שמעון אדרבי שמעון דהכא שמעינן ליה בעין רעה מקדיש ולעיל קאמר הואיל ויונקין כו' דמשמע הכל הקדיש בעין יפה ולא שייר קרקע לחרוב שלו: **ס"ג אלא ר"ש לדבריהם דרבנן כו'**. ושינויא הוא דקא משני דלא תקשי למאי דאמר רב הונא ואפילו לרבי עקיבא כו' ולא תקשי נמי דר"ש אדר' שמעון כו': **מקדיש נמי בעין רעה מקדיש**. דאפי' במה שהקדיש משייר לעצמו וכיון דלא הקדיש חרוב ושקמה לא הקדיש נמי קרקע הצריך לו כמו גבי מוכר ושייר אילנות לפניו יש לו קרקע אפי' לר"ע כמו שאמר רב הונא וכל שכן לרבנן: **אלא לדידכו**. דאית לכו בעין יפה יותר מדאי גבי הקדש אפי' להקדיש בור וגת שאינס בכלל שדה די היה לכם אילו עשיתם מקדיש כמוכר לר"ע למימר ביה עין יפה לגבי אותי דמקדיש בהדיא כגון המקדיש את השדה הקדיש כל הקרקע כולו בעין יפה ולא שייר מן הקרקע כלום לצורך חרוב שלו כמלא יונק מן ההקדש וקדוש אבל בור ודות ושובך וכל הנך דאמרן לעיל דאינן בכלל שדה לא ליקדשו שהרי אין דעתו להקדיש יותר ממה שהוא מפרש: **ואמרי ליה רבנן לא שנא**. כלומר לא חשו לדבריו דהא קאמרי הקדיש את כולן דמדמו ליה לנותן מתנה שנותן ומקדיש בעין יפה כל מה שבשדה הואיל ושייך גביה דשדה פורתא ומהשתא מיתוקמא מילתיה דרב הונא אפילו כרבי עקיבא כדאמרן מעיקרא: **ליזיל בתר שעת פדיון**. דהא עכשיו הכל קדוש אילנות בהדי קרקע והכל קרוי שדה: **דהא שמעינן ליה כו'**. וסברא בעלמא היא (ג)* והכי משמע ליה קרא ואם משדה אחוזתו יקדיש איש לה' והיה ערכך עכשיו בשעת פדיון בית זרע חומר שעורים וגו': המקדיש שדה מקנה פודהו בשוויו כדכתיב בהדיא בפרשה אבל בשדה אחוזה קצב הכתוב זרע חומר שעורים בחמשים שקל כסף: **ואחר כך מת אביו**. ור"ש אם מת אביו תחלה ואחר כך הקדישה דבשעת הקדשה כבר היתה שדה אחוזה ממש: **כשדה אחוזה**. לפדותה בסלע ופונדיון לשנה: **ואם את שדה מקנתו וגו'**. וסיפיה דקרא ונתן את הערכך: **שדה שאינה ראויה**. בשעת הקדש להיות שדה אחוזה היום ולמחר כגון שלקחו מאחר אי נמי מאביו ולא מת קודם היובל וקא ס"ד השתא דקרא לא כמר דייק ולא כמר דייק אלא לפי סברת דבריהן מפרשים הפסוק דס"ל לרבי שמעון דאזלינן בכל הקדשות בתר שעת פדיון כקנין כל דבר שאין לוקחין את החפץ אלא לפי שווי בשעת מקח: **שהיא שדה אחוזה**. בשעה שהקדישה דאילו לא מת אביו היתה חוזרת ביובל לאביו כדכתיב בשנת היובל ישוב השדה לאשר קנהו מאתו ועתה כשמת אביו הרי היא לו שדה אחוזה (ד) (ויחזור לו ביובל) אבל הקדישה ואח"כ מת אביו ס"ל לר"מ דאינה כשדה אחוזה: **לכדר"מ הוא דאתא**. דמרבוי אחד אין לך לרבות אלא ההוא דדמי טפי לרבויי אלא [לאו] משום דאזלי מסברא בשעת פדיון ומפרשי ליה לקרא לפי דעתם:* **קרא אשכחו**. דמרבי ליה בהדיא אבל בעלמא ניזיל גבי שעת הקדש לחומרא דכיון דקדשו אילנות לדמיהן אין לנו להפסיד הקדש: **א"כ**. כדר' מאיר דלא ריבה הכתוב בדין שדה אחוזה אלא מת ואח"כ הקדיש: **ס"ד לכתוב קרא אשר לא שדה אחוזתו מאי משדה**. דהכי משמע קרא ואם את (ה) (השדה מקנה) שאינה מקנת שדה אחוזה אבל אם היא שדה אחוזה מקנת דהיינו הקדישה ואח"כ מת אביו דכמשמע (ו) קנוי היא בכלל שדה אחוזה בשעת הקדש שהרי יכולה להיות שדה אחוזה אם ימות קודם היובל ולעולם בתר שעת הקדש אזיל: **יש לו קרקע**. כדין הקונה שלשה אילנות בתוך של חבירו דחשיבותו לא תגרע כחו: **דלא מיזדבן אגב ארעא**. כדתנן במתני' ואם היו שני אילנות והאי חרוב האילנות מכורין והאי אינו מכור ומשום רישא נקט סיפא: **תורת עומר עליו**. כשיש עמו שנים מצטרפין לשלשה עמרים ולא הוו שכחה: **שני עומרים שכחה שלשה אינן שכחה**. בספרי מפיק ליה מהאי קרא ושכחת עומר בשדה (דברים כד) ולא גדיש וגם עומר שיש בו סאתים מפיק ליה התם מדכתיב לקחתו למעוטי האי דאינו ניקח בפעם אחת יפה: **תורת גדיש עליו**. דאפילו כשהוא לבדו אינו שכחה כדדרשינן בספרי עומר ולא הגדיש: **חרוב המורכב וסדן השקמה**. אם קדוש בכלל שדה אם לאו באנו למחלוקת ר' מנחם בר' יוסי ורבנן: לרבנן קדשי דבעין יפה מקדיש כדתנן במתניתין ורבי מנחם בר' יוסי כרבי שמעון דבעין רעה מקדיש ואפי' חרוב שיונק מן השדה לא קדיש דבעין רעה כל כך הקדיש את השדה שייר מן השדה לצורך יניקת חרוב שלו וכדפרישית לעיל ורבי שמעון לדבריהם דרבנן קאמר להו כו' והכי הוה שמיע ליה ריש לקיש מרבותיו דרבי מנחם בר' יוסי סבירא ליה כרבי שמעון:

ולימא

הכי גרסינן ואילו רבי יהודה ור"ש הקדיש ואח"כ מת אביו כשדה אחוזה דמיא. ולא גרסינן היכא דמת אביו ואח"כ הקדישה לא צריך קרא דשפיר צריך קרא לכך אלא ר' יהודה ור"ש לידעי מסברא דהוה הדין הקדישה ואח"כ מת אביו משום דאזלי בתר פדיון אלא בהשולח (גיטין דף מח:) גרסינן ליה והסופרים טעו וכתבו גם כאן: **קרא** אשכחו ודרוש. ה"נ הוה מצי למדחי דהכא פליגי רבי יהודה ור"ש סברי קנין פירות לאו כקנין הגוף דמי ולא אילטריך קרא למת אביו ואחר כך הקדישה דהא לגמרי הוה שדה אחוזה דהא בחיי האב לא היה לו כי אם פירות ולא אילטריך קרא אלא להקדישה ואח"כ מת אביו ולא משום דאזלי בתר פדיון ורבי מאיר סבר כקנין הגוף דמי ואילטריך קרא למת אביו ואחר כך הקדישה שלא ירש כלום דמעיקרא נמי היתה שלו והכי הוה בעי לאוקמי פלוגתא בסוף השולח (שם): **לדבריהם** דרבנן. ולא מצי למימר דסברא דנפשיה קאמר דהא לדידיה אפילו הקדיש אילן לא הקדיש קרקע כדקתני בברייתא כ"ש דלא הקדיש עם השדה קרקע הצריך לאילן כדפרישית לעיל:

הדרן עלך המוכר את הבית

רבינו גרשום

אלא קשיא. הך דקתני מתני' ר' שמעון אומר המקדיש את השדה הקדיש חרוב וסדן שקמה וקתני הכא מ"ט הואיל וינקי משדה הקדש אלמא דס"ל לר"ש מקדיש בעין יפה מקדיש והקדיש כל השדה ה"נ מקדיש אילנות בעין יפה הקדיש והקדיש הקרקע ומקומן. ומשני לעולם ס"ל לר"ש מקדיש בעין רעה מקדיש ושייר הקרקע והאי דקאמר הואיל וינקי משדה הקדש דמשמע בעין יפה מקדיש לדבריהן דרבנן קאמר להו וכו': מקדיש נמי בעין רעה מקדיש ושיורי משייר אפי' חרוב ושקמה והקרקע של מקומן: הואיל ויונקין משדה הקדש אבל בור ודות דלא מכחשי בארעא לא. ורבנן אמרו ליה ל"ש. דכי היכי דהקדיש חרוב וסדן שקמה ה"נ הקדיש בור ודות אע"ג דלא מכחשי בארעא ולעולם ברייתא דערכין ר"ש היא: במאי אוקימתא להך ברייתא דערכין כר"ש. אי ר"ש אימא סיפא וכו' וניזיל בתר שעת הפדיון. דכי קא פודה הני אילנות בההיא שעתא הקרקע נתקדשה. ואמאי פודה את האילנות לבדן בשווייהן. ליפרקינהו אגב קרקע כשיעור בית זרע חומר שעורים כו': ללוקח שדה מאביו. שקנאה ממנו: מנין שתהא לפניו כשדה אחוזה. אע"ג דקנאה מאביו ופריק ליה בדין שדה אחוזה זרע חומר שעורים בחמשים שקל כסף: ת"ל אם את שדה מקנתו אשר לא משדה אחוזתו יקדיש וחשב לו הכהן את מכס' ופודה אותה בשוויה: שדה מקנה. דעלמא שאינה ראויה להיות שדה אחוזה שאינה של אבותיו יפדה בשוויה: יצאה זו. שקנאה מאביו שאם לא קנאה היתה ראויה להיות לו שדה אחוזה שיורשה מאביו להכי פודה אותה כדין שדה אחוזה דברי ר' יהודה ור"ש. אלמא אע"ג דהקדישה קודם שמת אביו דאכתי בשעת הקדש לא הוה שדה אחוזה כיון דבשעת פדייה היה שדה אחוזה אזלי בתר שעת פדיון. וה"נ אם איתא דמוקמת כר"ש ליזל בתר שעת פדיון: לא צריך קרא. היכא דהקדישה היה שדה אחוזה כי איצטריך קרא וכו'. וסגא להו לר' יהודה ור"ש דהיכא דהקדישה ואח"כ מת אביו דכשדה אחוזה

כמש דמיא: אי מהאי קרא. דכתיב ואם משדה אחוזתו וגו': אימא קרא לדרשה דר"מ קאתי. דהכי מסתבר קרא כר"מ: אלא לאו משום דאזלי בתר פדיון: אלא לאו ש"מ דלא ר"ש הוא ואכתי קא מיבעי לך מני: אמר רב נחמן. לעולם ברייתא ר"ש. ודקא קשיא ליה לר"ש דאזיל בתר פדיון דההוא שעתא שדה אחוזה היא. ואי ברייתא דערכין [אליבא דר'] שמעון היא לא לימא דאזיל בתר פדיון. הכא לאו משום הכי הוא טעמא דאזלי בתר פדיון אלא מש"ה אמרי ר"ש ור' יהודה דכשדה אחוזה דמיא אע"ג דהקדישה קודם שמת אביו משום דהוה ליה כשדה אחוזה ונפדית בבית זרע חומר שעורים: א"כ. הוא כדאמר ר"מ ניכתוב קרא אם את שדה מקנתו אשר לא אחוזתו דאי כתב הכי הוה משמע אותה אינה נפדית כשדה אחוזה אבל אותה שדה שלקחה מאביו ומת אביו ואח"כ הקדישה ודאי הויא לפניו כשדה אחוזה ונפדית בבית זרע חומר שעורים: א"נ. הכי מיבעי לקרא לכתוב אשר לא אחוזתו מאי כתיב משדה אחוזתו ש"מ שאינה ראויה וכו': תורת אילן עליו. [illegible] תורת קרקע עליו. [illegible] כי מכר קרקע לא מכר לו בור ודות הכי נמי לא מכר לו חרוב המורכב וסדן השקמה דבר חשוב הוא. ואם השנים הם כל אחד כשיעור עומר והאי עומר של סאתים הוה בינייהם השלישי לא לימא דהוי השנים שכחה והאי עומר גדול כמאן דליתא אלא מצטרף האי עומר גדול לשנים ונמצא ג' ולא הוי שכחה: ותורת גדיש עליו. דאם שכחו לבדו לא הוי שכחה דאינו עומר אלא גדיש:

ונימא

עא ב מיי' פ"ד מהל' ערכין וחרמין הל' כח סמג עשין קלא:

עא ג מיי' שם הל' יז:

עב ד מיי' פכ"ו מהל' מכירה הל' ג סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' רטו סעיף ה:

עג ה מיי' פ"ה מהל' מתנות עניים הל' יד:

עד ו מיי' שם הל' יח:

תורה אור

ויקרא כז

ערכין יד. כו: גיטין מח.

פאה פ"ו מ"ו

[נ"ל ברבי]

הגהות הב"ח

(א) גמ' ואילו ר' יהודה ור"ש היכא דהקדישה ואח"כ מת אביו הוה שדה אחוזה מנא להו כנ"ל והיבות היכא דמת אביו ואח"כ הקדישה לא איצטריך קרא נמחק: (ב) תוס' עומר שיש בו סאתים וכו' ושכחו אינו שכחה: (ג) רשב"ם ד"ה דהא שמעינן וכו' בעלמא היא דאזיל בתר פדיון וסכי משמע ליה: (ד) ד"ה שהיא שדה אחוזה וכו' שהיא שדה אחוזה ויחזור לו ביובל כנ"ל ותיבות ויחזור לו ביובל נמחק: (ה) ד"ה א"כ וכו' ואם את שדה מקנתו שאינה מקלת וכו': (ו) בא"ד דכמשמע קנה היא בכלל: